

ПЪРВА ГЛАВА

ТОЧИЦА ИГРАЕ НА ТЕАТЪР

Когато се върна на обед у дома си, господин директорът Поге остана като втрещен и изумено впери поглед във всекидневната стая. Там, с лице към стената, стоеше Точица, неговата дъщеря, правеше непрекъснато реверанси и жално хленчеше.

„Дали не я боли стомах?“ – помисли си той. Но се въздържа и не се помръдна от мястото си.

Точица протегна двете си ръце към стената, която бе облепена със сребристи тапети, направи наново поклон и с разтреперан глас каза:

– Кибрит, купете си кибрит, господа!

До детето клечеше Пифке, мъничкият кафяв дакел¹ на Точица, извиваше силно глава, чудеше се и при това тактуваше с опашката си. Точица каза плачливо:

– Смилете се над нас, бедните хора! Само десет пфенига² кутийката!

Кучето Пифке започна да се чеше зад ухото. Навярно намираще цената прекалено висока или пък съжеляваше, че няма пари у себе си.

Точица издигна още по-високо ръце, поклони се и занарежда:

– Мама е напълно ослепяла, а пък е още тол-

---

¹ Дакел – порода малки кафяви кучета. *Бел. пр.*

² Пфениг – 1/100 от немската марка; съответстваща на нашата стотинка. В Германия вече паричната единица не е марка, а евро. *Бел. ред.*

кова млада. Три кутийки за двайсет и пет! Господ да ви благослови, мила госпожо!

Явно стената беше купила от нея три кутийки кибрит.

Господин Поге се изсмя гласно. Никога още не му се беше случвало подобно нещо. Застанала във всекидневната стая, която му струваше три хиляди марки, дъщеря му просеше от тапетите.

Като чу, че някой се смее, Точица се уплаши, извърна се, зърна баща си и побягна. Пифке заподскача безучастно след нея.

– Да не ви хлопа дъската? – запита бащата, но не получи отговор.

Той се обърна и отиде в работната си стая. На бюрото имаше писма и вестници. Господин Поге се настани в дълбокото кожено кресло, запали пура и зачете.

Всъщност Точица се казваше Луиза. Но понеже през първите години никак не растеше, нарекоха я Точица. Така ѝ казваха и сега, макар отдавна да беше тръгнала на училище и съвсем да не беше малка.

Баща ѝ, господин Поге, беше директор на фабрика за бастуни. Той печелеше много пари, но имаше и много работа. Обаче жена му, майката на Точица, беше на друго мнение. Според нея той печелеше прекалено малко пари, а работеше прекалено много. В такива случаи той винаги казваше: „Жените не разбират от тия неща!“ Ала тя не му хващаше вяра.

Обитаваха голямо жилище недалеч от „Райхстагсуфер“¹. Домът им се състоеше от десет стаи и беше толкова голям, че докато стигнеше след ядене до детската стая, Точица обикновено огладняваше отново. Толкова дълъг беше пътят!

Понеже заговорихме за ядене, трябва да ви обадя: господин Поге беше гладен. Той позвъни. Влезе дебелата прислужница Берта.

---

¹ Райхстагсуфер – улица край Райхстага. *Бел. пр.*

– Нима трябва да умра от глад? – запита той сърдито.

– Съвсем не – каза Берта, – но уважаемата госпожа е още в града и аз си мислех...

Господин Поге стана.

– Ако продължавате още да мислите, утре няма да ви пусна на разходка – заяви той. – Хайде! Слагайте да ядем! Повикайте госпожицата и детето.

Дебелата Берта се понесе в тръс и се изтъркаля като топка през вратата.

Пръв влезе в трапезарията господин Поге. Той взе една таблетка, изкриви лице и пи след това вода. Господин Поге гълташе хапове винаги щом се удадеше случай. Преди ядене, след ядене, преди лягане, след ставане. Понякога тия таблетки бяха плоски и кръгли, понякога топчести, понякога квадратни. Човек би си казал, че това нещо му прави удоволствие. Но работата беше там, че той не беше добре със стомаха.

След него се яви госпожица Андахт. Госпожица Андахт беше гувернантката. Тя беше много висока, много слаба и много завейна.

„Като дете са я къпали в прекалено гореща вода“ – разправяше винаги за нея дебелата Берта; но двете изобщо се търпяха. По-рано, когато Погеви още не бяха наели гувернантката и у тях живееше бавачката Кете, Точица по цял ден седеше в кухнята при Берта и Кете. Тогава те чистеха заедно грах, а Берта ходеше на пазар заедно с Точица и ѝ разказваше за своя брат в Америка. Тогава Точица беше винаги здрава и бодра и не изглеж-

даше бледа като сега, откак побърканата Андахт бе дошла в тоя дом.

– Дъщеря ми изглежда бледа – каза загрижено господин Поге, – не намирате ли и вие?

– Не – отвърна госпожица Андахт.

След това Берта донесе супата и се засмя. Госпожица Андахт погледна изкриво прислужницата.

– Какво се смеете тъй глупаво? – запита главата на семейството и започна да гребе усилено с лъжицата, сякаш някой му плащаше за това.

Но внезапно той изпусна лъжицата си в супата, притисна салфетката до устата си, задави се, закашля се страшно и посочи към вратата.

Там бе застанала Точица. Но, мила майчице, как само изглеждаше тя!

Беше облякла червеното домашно сако на баща си и под него беше натъпкала една възглавница, така че бе заприличала на закръглен, издут чайник. Тъничките ѝ голи крака, които се подаваха под сакото, напомняха барабанени палки. На главата ѝ се клатушкаше празничната шапка на Берта – някаква измишльотина от пъстра слама. В едната си ръка Точица държеше точилката и разтворен дъждобран, в другата – конец. За конца беше вързан тиган, а в тигана, който се влачеше с тропот след детето, седеше кучето Пифке и бърчеше чело. Впрочем то не бърчеше чело от недоволство, а просто защото имаше прекалено много кожа на главата си. И понеже кожата не знаеше къде да се дене, се диплеше на вълни по челото му.

Точица обиколи бавно масата, сетне спря пред

баща си, погледна го изпитателно и запита сериозно:

– Може ли да видя билетите ви?

– Не! – отвърна баща ѝ. – Нима не ме познавате? Та аз съм министър на железниците.

– Аха! – каза тя.

Госпожица Андахт стана, хвана Точица за яката и смъкна от нея всичко, което бе навлякла, докато заприлича отново на нормално дете.

Дебелата Берта взе костюма, точилката и чадъра и ги изнесе. В кухнята дори тя още продължаваше да се смее. Това можеше да се чуе съвсем ясно.

– Как мина в училище? – запита баща ѝ.

И понеже Точица не отговори, а започна да бърка с лъжицата в супата си, той веднага ѝ зададе втори въпрос:

– Колко е три по осем?

– Три по осем? Три по осем е сто и двайсет, делено на пет – каза момиченцето.

Господин директорът Поге не се учудваше вече от нищо. Той пресметна на ум и понеже резултатът се оказа верен, продължи да яде.

Пифке се беше покачил на един празен стол, сложи предните си лапи на масата и с набърчено чело следеше зорко дали всички ще изядат супата си. Изглеждаше, като че ли се готви да държи реч.

Берта донесе пиле с ориз и плесна Пифке. Но дакелът разбра погрешно жеста ѝ и се покачи изцяло на масата. Точица го смъкна на земята и каза:

– Много ми се иска да съм близък!

Баща ѝ сви рамене със съжаление.

– Би било великолепно – каза детето, – тогава и двете щяхме да ходим еднакво облечени, косите ни щяха да бъдат еднакви на цвят, щяхме да носим един и същ номер обувки и едни и същи дрехи и щяхме да имаме съвсем, съвсем еднакви лица.

– Е, и? – запита госпожица Андахт.

Точица ахкаше от удоволствие, докато си представяше тая близнашка история.

– Никой нямаше да знае коя съм аз и коя е тя. И когато биха си мислили, че съм аз, щеше да бъде тя. А пък когато си помислят, че е тя, щях да съм аз. Ах, би било приказно!

– Непоносимо! – рече баща ѝ.

– И когато учителката извика „Луиза!“, щях да стана аз и да кажа: „Не, аз съм другата“. И тогава учителката ще каже: „Седни си!“, и ще вдигне другата и ще ѝ викне: „Защо не ставаш, Луиза?“ А тя ще каже: „Но аз съм Карлинхен!“ И след три дни учителката ще получи припадъци и отпуск по болест, за да иде в санаториум, и ще имаме ваканция.

– Обикновено близнаците никак не си приличат – заяви госпожица Андахт.

– Но не и ние с Карлинхен – възрази Точица. – Вие не сте сънували досега такава прилика. Дори директорът нямаше да може да ни различи.

Директорът беше баща ѝ.

– Ти и сама ми стигаш – каза директорът.

И той си сипа втора порция пилешко.

– Какво имаш против Карлинхен? – запита Точица.

– Луиза! – извика баща ѝ силно.

Когато кажеше „Луиза“, това значеше: „Сега ще слушаш или ще има бой!“ Затова Точица млъкна, започна да яде пилешкото с ориз и тайно да прави гримаси на Пифке, който беше клекнал до нея, докато кучето се разтресе от ужас и побягна стремглаво към кухнята.

Когато ядяха десерта – днес имаха сливи, – дойде най-сетне и госпожа Поге. Вярно е, че тя беше много хубава, но, между нас казано, беше и доста непоносима. Веднъж прислужницата Берта бе казала за нея на една своя колежка: „Би трябвало да пребият с мокър парцал моята господарка. Такова едно миличко и весело дете си има и такъв очарователен съпруг, но да не мислиш, че се е загрижила за тях? Нищо подобно! По цял ден скитосва из града, купува, разменя, ходи по чайове и по модни ревюта, а пък вечер и клетият ѝ мъж трябва да се мъкне заедно с нея. Театър, кино, балове, по цял ден беснее! Вече изобщо не се прибира въщи. Ех, и това си има добрите страни.“

И тъй, госпожа Поге пристигна и седна, явно засегната. Всъщност би следвало да се извини, загдето беше закъсняла. Но вместо това, тя се престори на обидена, че не са я дочакали за обед.

Господин Поге отново глътна някакви хапове – този път четвъртити, – изкриви лице и пи след тях вода.

– Да не забравиш, че тази вечер сме канени у генералния консул Олерих – каза жена му.

– Няма – каза господин Поге.

– Пилето е съвсем изстинало – рече тя.

– Да – отвърна дебелият Берта.

– Има ли Точица домашни упражнения? – запитва тя.

– Не – каза госпожица Андахт.

– Клати ти се един зъб, дете! – извика майка ѝ.

– Да – отговори Точица.

Господин Поге стана от масата.

– Вече забравих какво е да си стоиш вечер вкъщи.

– Та нали снощи не излязохме дори до вратата – отвърна жена му.

– Но Брюкманови бяха тук – рече той. – И Шрамови, и Дитрихови, цялата къща беше пълна.

– Бяхме ли снощи вкъщи, или не бяхме? – запитва енергично тя и го погледна изпитателно.

От предпазливост господин директорът Поге не отговори и отиде в работната си стая. Точица го последва и се настани до него в голямото кожено кресло, защото там имаше място и за двамата.

– Значи зъб ти се клати? – запитва той. – Боли ли?

– Ами! – рече тя. – Ще го извадя, щом ми падне случай. Може би още днес.

В това време пред дома им изсвири автомобилен клаксон. Точица изпрати баща си до къщната врата. Шофьорът, господин Холак, ѝ отдаде чест и тя отвърна на поздрава му. Стори го също като него, вдигна ръка до фуражката, макар да нямаше на главата си фуражка; баща ѝ се качи, колата потегли, баща ѝ махна с ръка. Замаха с ръка и Точица.

Когато Точица поиска да влезе обратно вкъщи, пред вратата застана Готфрид Клепербайн.

Това беше синът на портиера – истински нехранимайко.

– Слушай! – рече ѝ той. – Ако ми дадеш десет марки, няма да те издам. Иначе ще кажа на бащата ти.

– Какво? – запита невинно Точица.

Готфрид Клепербайн препречи заплашително пътя ѝ.

– Знаеш много добре, не се прави на глупава, душичке!

Точица изпитваше силно желание да се прибере вкъщи, но той не я пускаше. Тогава тя застана до него, сложи ръце на гърба си и смаяно впери поглед в небето, като че ли там летеше цепелин или пък майски бръмбар на кънки, или нещо подобно. Разбира се, момчето също загледа нагоре и тогава тя се стрелна като светкавица край него, а Готфрид Клепербайн остана, както се казва, с пръст в уста.